

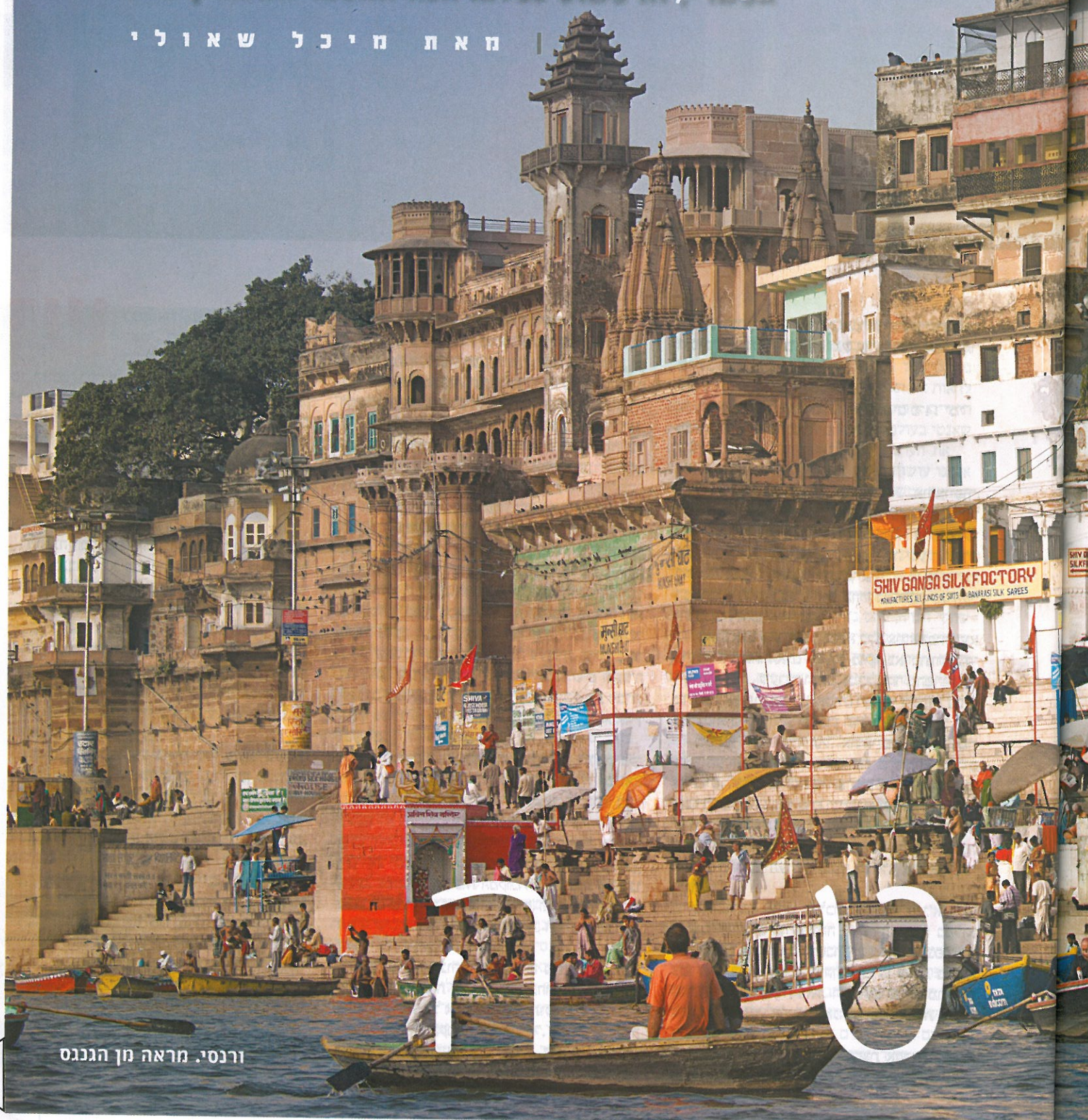
תור

*נמסטה: ברכת שלום בהודו

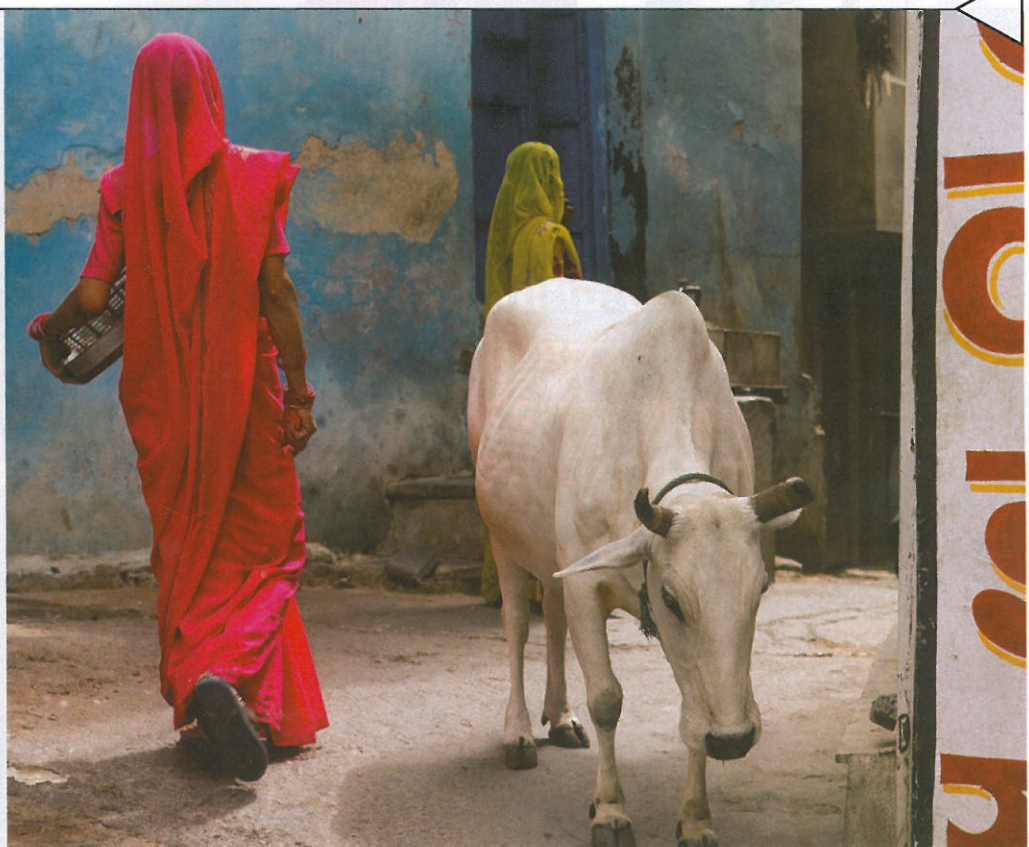

חשבתן פעם לצאת לטיול עם 25 נשים זרות שלא
פגשתן מעולם? ולא ליום או ליומיים קל"ב אלא
לשבועיים מלאים ועוד בהודו הרחוקה? אחת שהייתה
שם וחזרה כדי לדווח מבקשת להודיע שזה לא רק
אפשרי, זה פשוט נפלא. הנה ההסבר המנומק שלה

ח א ת ח י כ ל ש א ו ל י

ורנסי. מראה מן הגנגס

חיי היומיום בהודו, משלים, אגדות עם, מיתולוגיות ואפוסים היסטוריים לצד דגש על סיפורי נשים וחור כמת נשים.

ואחרי כל ההקרמה הזו, הגה רשמים מ־14 ימי מסע בהודו, יפים ונפלאים אחד אחד:

אודאיפור.

אודאיפור, המכונה "העיר הלבנה", היא התחנה הראשונה בטיול שלנו. עיר קטנה יחסית, רק כמה מאות אלפי תושבים, עניין של מה בכך בהשוואה למה שעוד ייקרה בדרכנו במהלך המסע. בהמשך ניווכח כי זו הייתה המטרה: לגלות בפנינו את הודו בהדרגה, מן הקל אל הכבד, נדבק אחר נדבק.

שיט באגם פיצ'ולה, הנמצא בלב אודאיפור, הוא פתיחה נפלאה. האגם הצלול מוקף בארמונות, מקדשים, חומות, שערים וגנים, ומכל אחד מהם יורדות מדרגות אל תוך המים (גאטות) ועליהן יושבות נשים ומכבסות בידיהן בגדים שהן תולות סביב סביב.

בארמון המהרג'ה של אודאיפור נמצא מוזיאון העיר ובו אוסף מיניאטורות מרשים – ציורים נאיביים, עמוסים באלפי פרטים מחיי היום יום, שציורו כולם בצבעי מים ובמברשות העשויות משערות של סנאים. ביקור במוזיאון הוא לא רק חוויה תרבותית, הוא גם מעניק אפשרות להציץ בכמה מחדרי הארמון העתיק ובנוף הנפלא הנשקף מצריחו.

מן הארמון אנחנו הולכות אל מקדש ג'אגדיש, שממנו עולה שירה עצומה – שירת נשים במלוא הדרה. עשרות נשים יושבות שם על הרצפה, הן צמו היום למען משפחותיהן ועתה הן שרות במלוא גרונן מזמורי רבקות באל. רק מעט גברים מורשים להיכנס. אותנו, אחיות למגדר, הן מקבלות בחיך טוב ובברכה.

לפני שנלך לבית המלון, וקצת אחרי שביקרנו בסדנת ציור מיניאטורות שבה למדנו את המלאכה,

● אבל למה דווקא בחבורה נשית?

"כי נשים משמשות מראה אחת לשנייה. הן מכילות זו את זו. בתוך קבוצה של נשים אין פוזות, הן מסירות את המסכות ומקבלות הרבה כוחות. הנשים הנשואות שמחות לטייל בלי הבעל, בלי לדאוג לו, בלי לארוז לו, בלי להתחנן בפניו שיבוא לשופינג. הנשים הלא נשואות שמחות לטייל ללא מתח של זוגות אחרים. בקבוצה נשית כל אחת נטענת מחדש בעוצמה ובכוח שאין בקבוצה מעורבת."

רוני סזיר יכולה להרשות לעצמה להתהדר במילים כמו כוח או עוצמה. לפני 12 שנה, ממש באמצע החיים, היא קמה בוקר אחד וגילתה שנותרה בלא כלום. הקהילה שבה חיותה התפרקה, עבודה לא הייתה לה וגם הכסף נגמר, והעתיד נראה לג'מרי שחור. אבל במקום לבכות על מר גורלה, היא פשוט נסעה לטייל בהודו, מתוך ידיעה פנימית, מרצקה, שהגורל כבר יזמן לה מה לעשות. אחרי כמה חודשים, שבהם רכשה המון חברים חדשים וקשרה קשרים מצוינים, היא שבה ארצה והקימה את חברת "דרך נשית" (www.nashit.org) לטיולי נשים בארץ ובעולם.

את הנשים שהיא מוציאה לדרך היא בוחרת בקפידה. נפגשת עם כל אחת מהן כדי לראות אם היא מתאימה לנסיעה בקבוצה, "ההתאמה מדברת בעד עצמה לא רק במהלך הטיול, אלא גם הרבה אחר כך, בחברויות ובקשרים שנשארים לכל החיים. באותה דרך אני גם בוחרת את המדריכות, שכולן, כמובן, נשים. אפילו המדריכות המקומיות בארצות שאנחנו מבקרים בהן חייבות להיות נשים, ואני מבקשת מהן תמיד שיספרו על הבית, המשפחה, החיים הפרטיים. זה הרי מה שמעניין את כולנו."

בשנים האחרונות היא עוברת בהודו עם מיכל ארליך, סטודנטית לתואר שני בחוג למזרח אסיה באוניברסיטת תל אביב ומרצה בתוכנית לאירודורה (רפואה הודית) בקמפוס "ברושים". מיכל, שחייתה תקופה ארוכה בנידלה, דוברת הינדית שוטפת, ואת ההדרכה (המעולה) היא מלווה בסיפורים על

רגע אחד בסרט ההודי "דרך האש", שהוא בעיניי כבואה של הטיול כולו. זה קורה כאשר אמו של הגיבור כורעת ללדת ברחוב מול עיניהם הסקרניות של העוברים ושבים. בתוך שנייה מגיחות מן הבתים מסביב עשרות נשים בכל הגילים, מסירות מעליהן את הצעיפים, ויוצרות מהם גדר צבעונית המסתירה את הולדת מפני הגברים. כך הן יעמדו שם, נשים זרות שמעולם לא פגשה, וימתינו זו לצד זו במעגל חי ואנושי עד שבתה תגיה לאוויר העיר. הם. אחווה נשית במיטבה.

הסצנה המרגשת הזו בסרט (שעוד נספר בו בהמשך הכתבה) היא מטאפורה מושלמת לטיול של "דרך נשית", שהיה מפתיע ומעצים מכל בחינה. כי נשים, כך התברר לי, רק תנו להן להיות בחבורה – והן יפתחו זו בפני זו, ידברו על הכול, יצחקו, יבכו, יתמכו, יתידדו, ויחזרו אישה אישה לביתה, רגועות ואוהבות אדם. הנסיעה המשותפת, בחבורה מחבקת ונדיבה כל כך, היא הרבה יותר מאשר עוד טיול. זהו מסע שלם, חיצוני ופנימי, אותו חווה כל משתתפת ברכה.

"המטיילות שלנו הן בדרך כלל נשים בגילים 50-60, שבאות לאחר שהילדים גדלו והן מבקשות לקחת פסק זמן בחיים", מסבירה רוני סזיר, המייסדת והמנהלת של "דרך נשית". "הן מגיעות מכל המגזרים והעיסוקים, נשים חילוניות ונשים מסורתיות, וכולן מורות שעכשיו הן רוצות לעשות למען עצמן, אפילו אם זה רק לשבועיים. הרבה פעמים קורה שמגיעות מטיילות שצריכות לקבל החלטה חשובה בחיים, ובריעבר אני מגלה שהנסיעה עזרה להן מאוד. עם הזמן למדתי שהפנינוק שהן מקבלות בטיול, המלונות המפוארים, האוכל, הראגה לכל הפרטים הקטנים, מאפשרת להן באמת להשתחרר, להרגיש חופש אמיתי. הן מתנערות לרגע מכל המ'חויבויות שרובצות עליהן, ורובן אומרות לי אחר כך שזה נתן להן הזדמנות, אולי בפעם הראשונה בחיים, להתחבר לעצמן, לראות מה באמת חשוב להן."

רק עשרה אחוזים מנשות
הודו נכנסות לפוליטיקה, וגם
הן מגיעות בעיקר מן הערים.
בכפרים הנשים חיות כמו
פעם, עובדות בבית ובשדה,
כפופות לרצונה של החמות

הזו הוא 1,200 רופי לחודש. כ-100 שקל. כולן עובדות שבעה ימים בשבוע.

למעשה, בכל רחבי הודו עובדים כך. הממשלה שובתת מעבודה ביום ראשון, אבל התושבים אינם יכולים להרשות זאת לעצמם. שבע שנים רצופות של בצורת העמיקו עוד יותר את המצוקה. משאיות פורקות חביות שחורות במרכז כל כפר, והתושבים באים עם דליים וכדים כדי לקחת מים הביתה. הכול חסכוני מאוד, דל, מסוגף.

העיירה פושקר, לעומת זאת, פשוט מקסימה. שילוב של אגם שלו ובהיר ושוק תוסס וצבעוני במיוחד, גרוש בתכשיטים, בגדים, צעפים, בשמים ושמנים טובים. זו אחת מחמש הערים הקדושות ביותר להינדים וכל מאמץ חייב לעלות אליה לרגל לפחות פעם אחת בחיים. על פי הצעירים הרבים הגורשים את העיירה והמוני בתי הקפה והגסטוהאוסים, נראה כי היא גם אתר חובה לתיירים.

ברחוב המרכזי של השוק יש המון שלטים בעברית, מלאים בשגיאות חינוניות. הרבה בעלי חנויות פונים אלינו בעברית. קופים נקרים בדרכנו על כל צעד ושעל וכמוהם גם משפחות שלמות של חזירי בר ופרות קדושות. אנב, מדובר בעיר צמחונית-טבע עונית, ללא אכילה ואפילו בלי ביצים.

כשבנות הקבוצה הולכות לסדרת תיפוף, אני יורדת במדרגות אל האגם ומשקיפה על הבתים הלבנים, הגבעות החומות-סגולות והשמש היורדת לאט לאט. קשה לתאר את השקט הנפלא. הוא נשמר גם בזכות העובדה שאין להיכנס אל תוך העיר ברכב ממנוע. רק ריקשות אופניים מורשות לעבור שם.

במלון אנחנו שולחות את הבגדים לכביסה. 20 רופי לזוג מכשירים, 10 רופי לטיי-שירט. לא להאמין עד כמה זול כאן. תה מסאלה בשוק, בכוסות חרס קטנות, עולה 8 רופי לתייר. כלומר, כ-65 אגורות. בבוקר אנחנו נוסעות לכפר לא הרחק מפושקר, שם נבקר אצל בהיקם צ'אנדר שרמה (המכונה אנקל ג'י), צייר וחקלאי. יחסית לאחרים, מצבו טוב. ממשלת הודו העניקה לו פרס על תרומתו לאמנות,

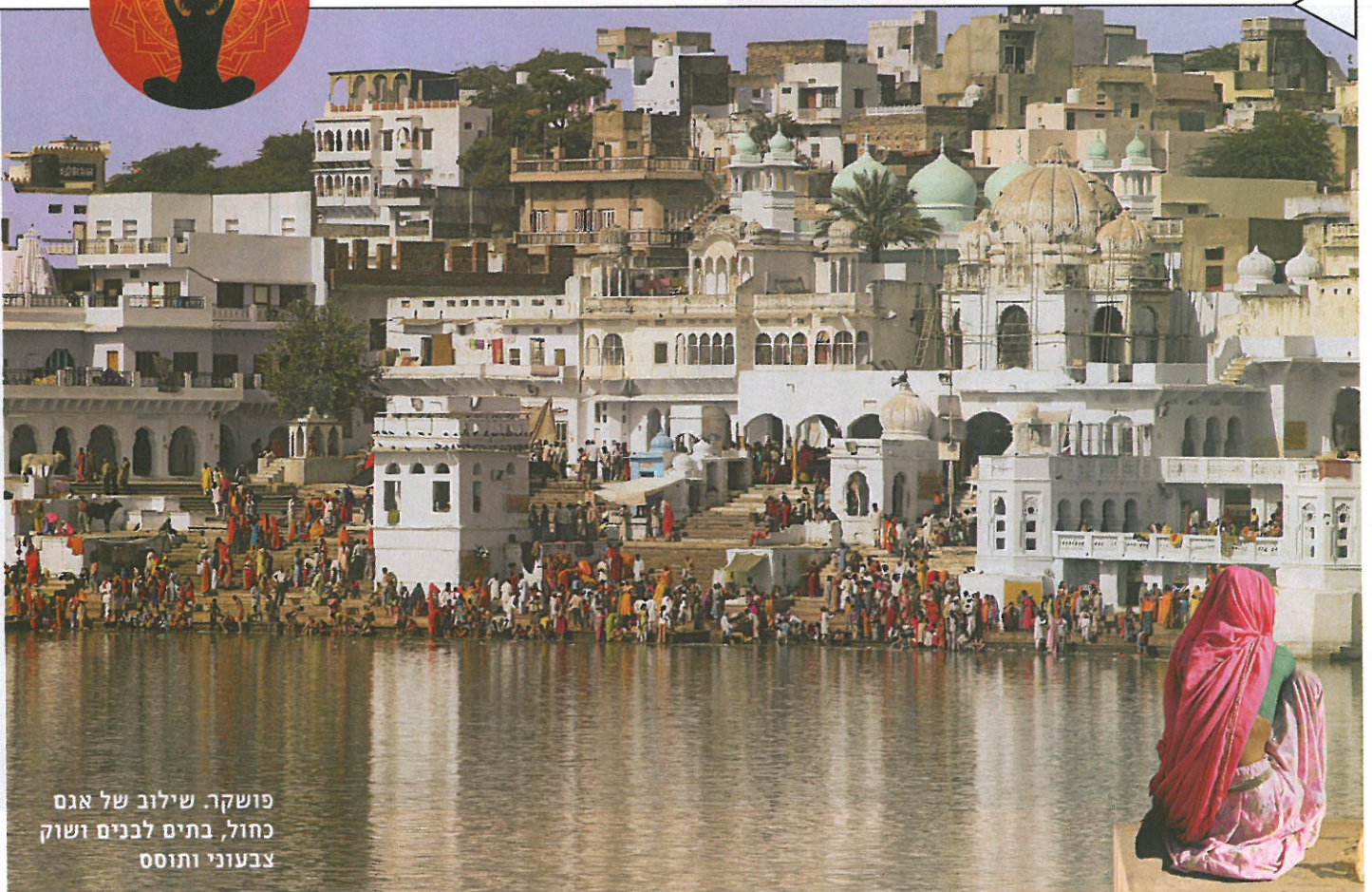
אנחנו משוטטות מעט בעיר הנעימה. מבית קפה קטן על אחר הגגות, שבו אנחנו עושות הפסקה ("רוצה נס קפה של עליית?" שואל אותי בעל המקום), ניתן לראות את האגם, כיפות בתים, גוואטראות עץ והמון תיירים אירופאים משתזפים על גגות אחרים. הכי שאנטי בעולם.

את הערב הראשון בהודו, שהוא גם ערב שבת, אנחנו עושות במלון THE OBEROI UDAIVILAS המרמז ומשחזר מבנה מפואר מן התקופה הקולוניאלית וסוחט מכולנו קריאות התפעלות. רוני, האמא של המסע, מפתיעה אותנו בסלטים מעשי ידיה, במרק עוף ביתי ואפילו בשקדי מרק. תחושה של הכרת תודה עולה מן השולחן: רק אישה יכולה לחשוב על כך. מאוחר יותר נתכנס כדי לשחק במשחקי חברה, בהם נציג את עצמנו ונכיר זו את זו. הורות מתפוגגת חיש מהר, ועד סוף הערב אני כבר רואה נשים עובדות מקבוצה לקבוצה, שותות קפה בצוותא ומוצאות מכרים משותפים. כל כך פשוט וכל כך קל.

את השבת אנחנו מבלות בשיעור יוגה, בהתרחקות על שפת הבריכה, בשיעור בישול הודי, המבוסס על תורת האיוורודה (ירד החיים), ובטעימות של מבחר מעדנים (הסוד: טיגון התבלינים לפני הבישול). אחר הצהריים נצפה בתיאטרון בובות מסורתי, ובערב נצא למופע פולקלור בארמון עתיק על שפת האגם. ריקודים, שירים, להטוטים והרבה אש ועשן.

פושקר.

בנסיעה לפושקר אנחנו עוצרות ב"מפעל" לבנים הנמצא בצד הדרך. נשים שפופות על ברכיהן לשות כיכרות בוך, שאותן יכניסו הגברים לתוך תבניות פח ישנות. כשתייבשו, הן ימשו לבניין. משפחות שלמות עובדות כך. הילדים אינם הולכים לבית הספר, הם עובדים לצד האמהות. בהודו אמנם יש חוק חינוך חובה, אבל הוא אינו נאכף. שכן של הנשים על העבודה המתישה

פושק. שילוב של אגם
כחול, בתים לבנים ושוק
צבעוני ותוסס

את השבלונה בדיו, להניח על הבר ולהמתין בסב-
לנות, אבל מבחוח נשמע רעש גדול ואנחנו רצות
החוצה כדי לצפות בחתונה שכונתית.
זהו יום החתונות בהודו, כ־700 טקסים נערכים
ברחבי העיר. לכל אחד מהם מגיע החתן רכוב על
סוס צבוע ומקושט, כשהוא מלווה בתזמורת לבושה
במדים. הכלה צועדת ברגל, מוקפת בבנות משפח
תה. גם במלון המפואר שלנו נערכת חתונה. עובדי
המלון עמלים מאד הבוקר על קליעת זרים מסוככים,
יפהיים, שישמשו כשערים פרחוניים לחתן־כלה.
אחר הצהריים אנחנו מבקרות בבית משפחה
מקומית מן המעמד הבינוני. בבית הגדול, הנמצא
בלב העיר, מאחורי חומה המעמעמת מעט את הרעש
הבלתי פוסק, מתגוררים כמה אחים עם נשותיהם
וילדיהם. אנחנו יושבות בחדר ההסבה המרכזי, שר
תות צ'אי ומקשיבות לבעלת הבית המדברת בכנות
על הקונפליקט בין החיים במשפחה מסורתית לבין
החיים המודרניים. היא עצמה למדה פסיכולוגיה
באוניברסיטה, אולם לאחר נישואיה עברה לגור
אצל משפחת בעלה ומאז איננה עובדת מחוץ לבית.
היא מספרת על גידול ילדים, חיי משפחה, נישואים.
נשים הן נשים הן נשים בכל העולם.
בבוקר שלמחרת הקבוצה יוצאת לרכוב על פילים
ולסייר במבצר אמבר החולש על העיר, בארמון הרר
חות ובגן האסטרנומי. כיוון שכבר הייתי כאן בעבר,
אני לוקחת לי יום חופש עם חברה. אנחנו שוכרות
את שירותיו של נהג בשם עלי למשך שש שעות,
שבמהלכן הוא יסיע אותנו בריקשה ממונעת, יראה
לנו את העיר, ייקח אותנו לחנויות שונות, ימתין בס-
בלנות, יסב למעננו שקיות של בגדים, בדים וכלי
חמר ססגוניים, ויעניק לנו תחושה של מיליונריות.
על כל היום הזה נשלם לו 600 רופי בסך הכול, כ־50
שקלים (ובטוב לבי אני גם מעניקה לכם את הפרטים
של האיש המקסים הזה: טל' 9829119876-0091,
JAIPURALI@HOTMAIL.COM).

ומסביב לביתו יש שדות של חרדל, חיטה וכמון,
שמעבדות אשתו ובנותיו. הן גם מגדלות כמה בר
פאלוס בשביל החלב. חשמל אין. הולכים לישון עם
התרנגולות.

ראש המחוז, אישה מרשימה שנבחרה לתפקיד
לפני שנתיים, מגיעה במיוחד כדי לפגוש אותנו.
היא בוגרת אוניברסיטה, מורה לשעבר, הרואה את
עיקר שליחותה בקידום קצבאות זיקנה לנשים. לר
בריה, יש עוד נשים כמוה בתפקידים דומים (במשר
די הממשלה יש להן אפילו מקומות עבודה שמורים),
אבל האמת היא שהסטטיסטיקה אינה נוטה לטובתן.
רק עשרה אחוזים מנשות הודו נכנסות לפוליטיקה,
וגם הן מגיעות בעיקר מן הערים. בכפרים הנשים
חיות כמו פעם, עובדות בבית ובשדה, כפופות לר
צונה של החמות. על נישואי אהבה אין כמעט מה
לדבר, הנישואים מוסדרים בין הורי הבעל והורי
הכלה, והם אלה שחייבים כספי הנדוניה הגבוהים.
גם אם אישה תסבול מאוד בבית בעלה, בדרך כלל
אין לה לאן לחזור. גירושים הם אות קין בחברה המ
סורתית הזו.

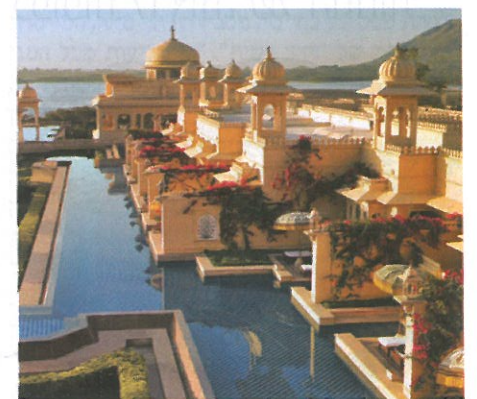
קשה להתנתק מפושק. היא כמו תיבת אוצרות.
אבל בערב יש חאפלה צוענית במדבר, אליה נגיע
בשיירת גמלים ארוכה. בתום החאפלה מצפה לנו
הפתעה ענקית עם ריח של בית. אני כמעט מתפתה
לגלות אותה, אבל מוטב שתישמר בסוד למען המ
טיילות הבאות.

ג'איפור.

את הטיול ב"עיר הוורד
דה" אנחנו פותחות במוזיאון טקסטיל שבו נראה
הדפסה מסורתית על בדים, הנעשית עד היום בע
בודת יד. בין הבגדים המוצגים לראויה אני רואה את
השמלות ההיפיות שלבשתי בשנות השבעים וחשה
התרגשות גדולה אל מול המכרות הוותיקות. פועל
קשיש מנסה ללמד אותנו איך לעבוד כמוהו, לטבול

במלון אנחנו שולחות את
הבגדים לכביסה. 20 רופי לזוג
מכנסיים, 10 רופי לטי־שירט.
תה מסאלה בשוק, בכוסות
חרס קטנות, עולה 8 רופי
לתייה. כלומר, כ־65 אגורות

המלון המדהים באודאיפור

באיפור. אחד מן הארמונות הרבים של "העיר הוורודה"

צביע על הפתעות ומוסיף לכך גם סיפורים משעשעים.

מול המקדשים יש שוק נחמד ובו רוכלים לבביים במיוחד, אבל גם כאן, כמו בכל הודו, חובה להתמקח כחלק מהמשחק. ויכוח טוב, שממנו נהנים שני הצדדים, יכול לקצץ במחיר המישים אחוז ויותר.

בשעות אחר הצהריים אנחנו נפגשות עם רופא איורוודי להרצאה על איורוודה – רפואה הודית עתיקה בת אלפי שנים. לא נשאר עוד הרבה עד לסיום המסע ואנחנו רוצות לספוג עוד ועוד.

ורנסי.

ורנסי, מבחינתי, היא גולת הכותרת של הטיול. קשה לתאר את העיר למי שלא היה בה, אבל אם אתם מתעקשים, קחו את שוק הכרמל ביום הכי צפוף ורוועש ותכפילו זאת במיליון. הלם של ממש. זוהי העיר העתיקה ביותר בהודו, בת 3,000 שנה, ולחלק נרחב ממנה אסור להיכנס ברכב, אבל זה לא מפחית מן ההמולה העצומה. מאות אלפי אנשים מתגוררים ברחובות, ריקשות נעות לכל עבר וצופרות בקול רם, הכול רחוק, צווחני, סואן, תזזיתי – עיר שלמה חיה בטירוף מסביב לשעון.

כדי להגיע אל נהר הגנגס צריך לעבור בשוק המוסלמי ואחריו בשוק האוכל, וקל מאוד ללכת לאיבוד, אבל כשאנחנו כבר מגיעות לשם מתגלה לעינינו מראה מרהיב: שישה פרחי כהונה בבגדים כתומים-לבנים עורכים טקס רתי הנקרא פוג'ה, ומאחוריהם יושבים בשקט המון מאמינים, המאזינים בריכות לקולות השירה והפעמונים. ריח סמיד של קטורת עולה ממקום התפילה, כהן דת עובר ואוסף תרומות, ובנהר ממול מתקבצות לאט לאט עשרות סירות של תיירים שבאו להשקיף על המחזה.

השפע אינו נגמר. עם סיום הטקס אנחנו צור עדות בין סמטאות צרות לדירה שבה נאזין לשני נגנים צעירים שמנגנים מוזיקה הודית קלאסית. האחד מנגן בסיטר והשני בטבלה. כך נהוג להאזין

בערב אנחנו הולכות לראות את הסרט הכי מדובר עכשיו בהודו, "דרך האש". הלוכי הענק של קולנוע "ראג" מאגדיר מלא וגדוש בצופים להוטים, מצוידים בממתקים, בשתייה ואפילו במוזון חם שהביאו מהבית. סרט בהודו הוא אירוע רציני מאוד, חוויה שאיש אינו מחמיץ. המבנה והעלילה פשוטים להבנה – אהבה, שנאה, קנאה, ידידות, בתוספת כמה שירים וריקודים – וקל מאוד לעקוב אחר הסיפור. הטוב הוא תמיד טוב, הרע הוא תמיד רע, בסוף (אחרי שלוש שעות) הכול מסתדר, ולא צריך לדעת אפילו מילה אחת בהינדית כדי להבין מה קורה על המסך. תענוג צרוף.

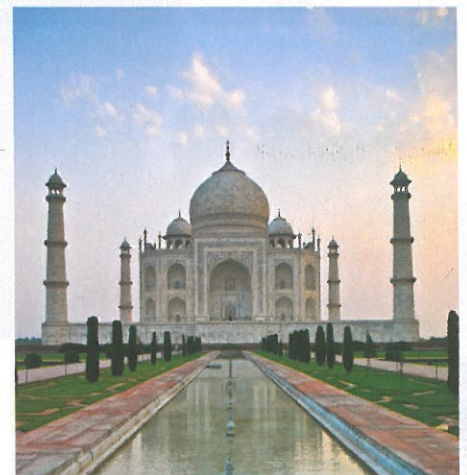
אגרה.

בתור הארוך לטאג' מהאל אני מציצה בכרטיסיהם של המקומיים העומדים לצדי. בעוד התיירים משלמים 750 רופי כדי להיכנס לשם, הם משלמים 20 רופי בלבד. יומה ברוכה שנועדה לאפשר לכל אחד, גם העני ביותר, להיכנס למקום שעליו גאותה של ארצם. המונומנט הענק, שבנה הקיסר שאה ג'אהאן לאשתו האהובה שמתה בלידה, מוגדר כאחד משבעה מפלאי תבל והוא יפה במיוחד לעת זריחה ושקיעה.

קד'ורהו.

קד'ורהו היא עיירה קט' נטונה שקמה סביב המקדשים הארוטיים המפורסמים, שנבנו לפני כאלף שנה ונשתמרו להפליא. היום הם מוגדרים כאתרי מורשת של אונסק"ו. הם ממוקמים בפארק ירוק שבו ערוגות של פרחי אופיום בצבע ורוד עז (בהודו מותר לגדל לנוי אבל לא להשתמש), כרי דשא נרחבים, ספסלים למנוחה, ואפילו פחי אשפה ציבוריים, עניין יוצא דופן שכמוהו לא ראינו עד כה.

כל אחד מ-13 המקדשים שבמתחם מעוטר בעשרות אלפי פסלים שפוסלו וגולפו באבן חול והם מראים תנוחות אהבה ותאוה מכל סוג ומין שרק תעלו על דעתכם. מורה הדרך המקומי נהנה לה

הטאג' מהאל. משבעה פלאי תבל

פריט באחד ממקדשי המין בקד'ורהו

טקס חתונה בהודו

בערב, שהוא הערב האחרון שלנו, רוני מפתח עה אותנו בסארי שקנתה לכל אחת במתנה. בחורה צעירה מגיעה כדי ללמד אותנו איך ללבוש אותו, ואנחנו מגלות כי מדובר במבצע מסוכך. בסופו של דבר אנחנו מוותרות. שהיא תעשה את העבודה – תכרוך את הבד סביבנו, תכווץ את הקפלים, תתחב לאן שצריך ותטפל בצעיף. אנחנו רק נהיה יפות ונשתוק. כשניפגש אחר כך בלובי, בדרכנו לארוחת הפרידה החגיגית, נעמוד משתאות זו מזל זו. כולן נראות זוהרות ושמוחות כל כך. אפילו הפנים האטור מות של התיירים היפנים הבאים מולנו נטרקות לרגע אחד בקנאה.

מומביי.

המסע. עיר ענקית, בלתי נתפסת בגודלה, שכו לה ניגודים: מצד אחד שכונות העוני הענקיות, המורכבות מעשרות אלפי פחונים שביניהם זור מות תעלות ביוב פתוחות, ומצד שני שכונות פאר שלוות ומגדלי מגורים חדשים. מצד אחד המוני חקלאים עניים, המגיעים מן הכפרים כדי לעבוד בבניין, ברוכלות ובעבודות שירות מתישות, ומצד שני מתעשרי ההייטק החדשים.

בכל חודש מצטרפים למעגל המיליונרים של הודו כ-300,000 איש, ומחיר דירת שלושה חדרים בבניין טוב במומביי הוא כמו מחיר דירה בתל אביב. ההתחדשות והתנופה מורגשות גם בשדות התעופה הגדולים, בכבישים המוקמים סביב הערים הגדולות, בבניינים ההולכים ונבנים, ואפילו בלובי בלתי המלון, שם נרשמת פריחה של תיירות מקומית, עניין שלא היה מקובל עד כה. אכסניות וגסטוהאוסים מפונים מהתרמילים הרובצים בהם תקופות ארוכות לטובת משפחות הודיות צעירות עם כרטיסי אשראי. אפילו חוקי הקאסטות הנוקשים מתחילים לאבד מכוחם. הכסף שינה את כללי המשחק. הענק ההודי נמנם שנים ארוכות מדי. עכשיו אצה לו הדרך להשיג את כולם.

גם לנו אצה הדרך. המטוס ממריא דרך רמעה שקופה. לא נורא, כולנו נחזור. ■

כאן למוזיקה. לא בהופעות בכרים או בפאבים, אלא בבתים פרטיים, ישובים על שטיחים ומרבצי כריות. אל השניים מצטרפת רקדנית צעירה, יפהפייה, המעלה בפנינו ריקודים הודיים מסורתיים (קהאטק) בליווי הסבר קצר. כל תנועה ומחוזה שלה הן עולם ומלואו. היא פשוט מהפנטת אותנו.

בבוקר שלמחרת אנחנו יוצאות עם שחר כדי לראות את הזריחה. הסירה שלנו שטה לאורך הג'נגס, חולפת בשקט על פני ארמונות צבעוניים ובתי מידות עצומים, עולי רגל בכגדים לבנים יורדים לטבול בנהר הקדוש, עשן עולה ממדורות שבהן נשרפות גופות של מתים (אפשר להתקרב ולצפות אבל אסור לצלם), ערימות של עצים ממתנות לבעירה, תכריכים מתנופפים ברוח הקלה, ובתוך כל זה נשים עומדות במים ומשפשות ערימות של כבסים. סירות של רוכלים נצמדות לסירה שלנו. השמש עולה אדומה. יום חדש מתחיל.

כשנצליח לצאת החוצה מבעד לסמטאות הצ'פופות, ניסע לאשראם שבו מתגוררים אנשים מבוגרים שפרשו מן העולם. על פי אמונתם, הם מבקשים להשיג שחרור ממעגל הלידות והמיתות. אנחנו מבקרים באזור המגורים של הנשים, כולן אלמנות. המתחם השקט שלהן מוקף בחומה גבוהה, ובתוכו עצים וצל, צמחי תבלין וערוגות פרחים מטופחות.

קשישה מתוקה שאנחנו פוגשות שם מספר רת לנו על המשפחה שהתרחקה עם השנים, על סדר היום הכולל בעיקר מדיטציה ותפילה, ועל התרומות הכספיות שבזכותן ניתן להחזיק את המקום הצנוע הזה. קשישה אחרת מתנדבת להראות לנו את פינת המגורים שלה: חדר קטנטן, מכוסה בשטיחים ובתמונות של קדושים, ומאחורי ריו פינת מטבח, ולא, היא אומרת, היא לא צריכה יותר מזה, היא כבר התנתקה מן העולם החומרי והתחברה לעולם גבוה יותר, רוחני – ופתאום כל הסיפורים והפילוסופיה ההודית שספגנו במהלך הטיול מתנקזים למקום ולרגע הזה, הממשי.

מאות אלפי אנשים מתגודדים ברחובות ורנסי, ריקשות נעות לכל עבר וצופרות בקול רם, הכול דחוס, צווחני, סואן, תזזיתי – עיר שלמה חיה בטירוף מסביב לשעון

